

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Limity nároku poškozeného na náhradu nákladů za nájem náhradního vozidla

V případě autonehody může poškozený v rámci náhrady škody požadovat i náhradu nutně a účelně vynaložených nákladů za nájem náhradního vozidla. Výdaje, které by poškozený vynaložil, pokud by užíval vlastní automobil, se neodečítají.[1] V tomto článku se zaměříme na otázku, co se rozumí nutně a účelně vynaloženými náklady. Zohledníme zejména závěry Nejvyššího soudu uvedené v nedávném rozsudku ze dne 29.5.2025, sp.zn. 25 Cdo 1685/2024.

Způsobí-li škůdce při dopravní nehodě škodu na automobilu poškozeného, může poškozený požadovat náhradu nutně a účelně vynaložených nákladů za nájem náhradního vozidla. Poškozený nemůže požadovat, aby mu škůdce (resp. pojišťovna škůdce, případně u nepojištěných aut Česká kancelář pojistitelů) uhradil částku, kterou skutečně zaplatil pronajímateli za poskytnutí náhradního vozidla v jakékoli výši. Poškozený má nárok jen na náhradu nutně a účelně vynaložených nákladů.

Nejprve se krátce zaměříme na otázku, v jaké situaci nepůjde o nutně vynaložené náklady, tj. v jakém případě poškozený vůbec nárok na náhradu nákladů nemá. Poškozený nebude mít nárok na náhradu nákladů za nájem náhradního automobilu, pokud mohl místo poškozeného automobilu používat jiný svůj (obdobný) automobil.[2] I když poškozený vlastní více automobilů, bude mít nárok na náhradu nákladů za nájem náhradního automobilu, jestliže automobily jsou natolik odlišné, že žádný z jeho automobilů nemůže poškozený automobil zastoupit.[3]

Při posuzování účelnosti judikatura označuje za rozhodná kritéria: „délku doby nájmu ve vztahu k době potřebné na opravu poškozeného vozidla (resp. k době nutné pro obstarání nového vozidla namísto zcela zničeného), vlastnosti náhradního vozidla, které by měly být v zásadě srovnatelné s vozem poškozeným, a výpůjční cenu, jež by měla být ve vztahu k danému typu vozidla a době výpůjčky obvyklá.“[4] V rozsudku ze dne 29.5.2025, sp. zn. 25 Cdo 1685/2024 Nejvyšší soud posuzoval, zda k výše uvedeným kritériím má být přidáno ještě další, kdy posuzoval otázku, „zda za podmínku pro závěr o účelnosti zajištění náhradního vozidla lze pokládat též prokázání skutečného používání náhradního vozidla poškozeným k jízdě. Tedy zda je namístě zkoumat, po jakou dobu bylo náhradní vozidlo poškozeným fakticky provozováno, a náhradu přiznat jen za ty dny, u nichž poškozený prokáže, že vozidlo skutečně využil.“

Vzhledem k výše uvedenému, **prvním kritériem při posouzení účelnosti vynaložených nákladů je posouzení účelnosti celkové doby, po kterou byl automobil pronajat.** Toto kritérium závisí na skutečnosti, jestli je poškozený automobil opravován, nebo jde o totální škodu.

V případě totální škody je nájem náhradního automobilu účelný zásadně minimálně do doby, než je poškozený objektivně informován, že jeho automobil nebude opraven, tedy že jde o totální škodu.[5] K tomu, aby byl poškozený objektivně informován o totální škodě, nestačí, pokud poškozený při oznámení škody pojišťovně škůdce označí poškození vozidla jako totální škodu, tedy pokud se poškozený sám laicky domnívá, že půjde o totální škodu. Poškozený není objektivně informován ani ve chvíli, kdy automobil prohlédne servisní technik a ve zprávě z prohlídky uvede „možnost totální škody“. Poškozený je objektivně informován teprve tehdy, když obdrží vyrozumění pojišťovny škůdce, že poškozený automobil nebude opravován.[6]

Pokud poškozený nemá dostatek finančních prostředků, aby si mohl pořídit nový automobil, bude nájem náhradního vozidla zásadně účelný až do okamžiku, kdy poškozenému pojišťovna vyplatí náhradu škody za znehodnocený automobil.[7] Požaduje-li poškozený náhradu škody až do doby, kdy mu bylo vyplaceno pojistné plnění, soud nemůže přiznat poškozenému jeho nárok jen do doby, kdy byl poškozený pojišťovnou vyrozuměn o totální škodě, aniž by soud posuzoval majetkové poměry poškozeného a odůvodnil, že si poškozený mohl nový automobil pořídit již po vyrozumění pojišťovnou.[8] Ve zvláštních případech může poškozený požadovat náhradu za nájem náhradního vozidla až do doby, než si zajistí nový automobil. Takto byla poškozenému přiznána náhrada za nájem náhradního vozidla v případě, kdy mu byl znehodnocen automobil pro převážení nebezpečných nákladů. Poškozený objednal nové vozidlo bezprostředně poté, kdy byl pojišťovnou vyrozuměn, že se jedná o totální škodu, ale vzhledem k nutnosti speciální úpravy vozidla nebylo možné nové vozidlo zajistit dříve než k datu, kdy bylo poškozenému dodáno.[9]

V případě opravy automobilu má poškozený zásadně nárok na náhradu nákladů do doby, než bude vozidlo opraveno. Pokud je poškozený pojišťovnou vyzván, aby s opravou vozidla vyčkal do doby, než vozidlo zkontroluje servisní technik pojišťovny, má poškozený nárok na náhradu nákladů i za dobu, kdy vyčkává s opravou automobilu.[10]

K otázce, jestli je účelný nájem automobilu po celou dobu řešení škodné události, nebo jen ve dnech, kdy poškozený náhradní automobil skutečně užíval, se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku ze dne 29.5.2025, sp. zn. 25 Cdo 1685/2024. Nejvyšší soud uvedl: *„Při posuzování účelnosti nákladů na zajištění náhradního vozidla je třeba zásadně vyjít z toho, že náhradní vůz má umožnit poškozenému zachování obvyklého standardu, jaký měl před škodní událostí, proto je zpravidla nerozhodné, zda a v jakém rozsahu po dobu opravy náhradní vozidlo sloužilo poškozenému k jízdě, odpovídá-li to způsobu, jímž bylo před škodní událostí užíváno poškozené vozidlo.“* Nejvyšší soud nicméně dodal: *„To však nezabavuje soud povinnosti přihlížet při hodnocení účelnosti nákladů vynaložených na zajištění náhradního vozidla ke všem konkrétním podmínkám posuzovaného případu. Nelze tedy vyloučit, že s ohledem na specifické a výjimečné okolnosti věci shledá soud zajištění náhradního vozidla zcela či po určité období neúčelným, k takovému rozhodnutí však může přistoupit jen z důležitých důvodů, výjimečně a po zralé a řádně odůvodněné úvaze.“* V posuzovaném případě Nejvyšší soud dospěl k závěru, že náklady na nájem náhradního automobilu byly účelně vynaloženy po celou dobu od 1.10.2018 do 1.7.2019, i když poškozená náhradní automobil skutečně využila jen v 38 dnech, protože v tomto konkrétním případě *„sloužilo náhradní vozidlo k zachování obvyklého standardu pro výkon předmětu činnosti poškozené i jen tím, že jej měla k dispozici.“*[11]

K druhému kritériu, tedy k otázce, jaké automobily lze považovat za obdobné, se Nejvyšší soud vyjádřil například v rozhodnutí ze dne 30.3.2010, sp. zn. 25 Cdo 3911/2007. V tomto případě šlo o otázku, jestli obdobným vozidlem k poškozenému BMW M5 může být poškozeným pronajatý Mercedes 300 SL, nebo má být nahrazeno jen nájemné v té době rovněž dostupného Opelu Omega. Nejvyšší soud v tomto případě uložil odvolacímu soudu, aby k otázce obdobnosti vozidel doplnil dokazování, s tím, že *„úvaha o „srovnatelnosti“ vypůjčeného vozidla s vozem poškozeným závisí vždy na okolnostech konkrétního případu“*[12]. Můžeme doplnit, že v jiných případech byl shledán obdobnou náhradou za automobil vyšší střední třídy rovněž automobil vyšší střední třídy.[13]

Pokud jde o výpůjční cenu, náhrada zásadně nesmí přesahovat obvyklou cenu nájmu obdobných aut v daném místě a čase.[14] Důkazní břemeno pro odůvodnění výše nájemného tíží žalobce (tj. poškozeného).[15]

Můžeme tak shrnout, že poškozený, jehož automobil byl poškozen při autonehodě, má nárok na náhradu nákladů za nájem náhradního automobilu. Nemá však nárok na náhradu

skutečně vynaložených nákladů v jakékoliv výši, ale pouze na náhradu nákladů nutně a účelně vynaložených. Účelnost se hodnotí vždy podle konkrétních okolností případu, rozhodujícími otázkami jsou celková délka doby nájmu náhradního automobilu, obdobnost poškozeného a půjčeného automobilu a výpůjční cena. Počet dnů, po které poškozený náhradní automobil skutečně použil, není pro stanovení celkové doby nájmu náhradního automobilu podstatný.

Mgr. Lenka Zítková

[1] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.10.2008, sp. zn. 25 Cdo 2703/2006, shodně také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2010, sp. zn. 25 Cdo 3911/2007

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.11.2020, sp. zn. 25 Cdo 2679/2019

[3] Například je-li poškozeným vozidlem karavan, poškozený může požadovat náhradu nákladů za nájem náhradního karavanu, přestože vlastní také osobní automobil, viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.5.2025, sp. zn. 25 Cdo 1685/2024

[4] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.5.2025, sp. zn. 25 Cdo 1685/2024

[5] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.6.2020, sp. zn. 25 Cdo 4308/2019

[6] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11.2.2021, sp. zn. 25 Cdo 2015/2019, viz také rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.8.2020, sp. zn. 25 Cdo 1455/2019

[7] Nález Ústavního soudu ze dne 24.7.2018, sp. zn. I. ÚS 3831/17, viz také nález Ústavního soudu ze dne 22.1.2019, sp. zn. I. ÚS 3204/18

[8] Nález Ústavního soudu ze dne 14.1.2021, sp. zn. I. ÚS 2932/20

[9] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.9.2020, sp. zn. 25 Cdo 568/2020

[10] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1.6.2015, sp. zn. 25 Cdo 4868/2014

[11] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.5.2025, sp. zn. 25 Cdo 1685/2024

[12] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2010, sp. zn. 25 Cdo 3911/2007

[13] Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 1.6.2015, sp. zn. 25 Cdo 4868/2014 nijak nekorigoval závěr soudu prvního stupně a odvolacího soudu, dle nichž obdobným automobilem za poškozený automobil Mercedes GL byl rovněž Mercedes GL (jedno z největších SUV na trhu)

[14] [Nález Ústavního soudu ze dne 24.7.2018, sp. zn. I. ÚS 3831/17](#)

[15] [Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.3.2010, sp. zn. 25 Cdo 3911/2007](#)

Další články:

- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)